

ÅRSMELDING 2004

Trygderetten

§

Innhold:

1. Leiaren i Trygderetten sin rapport for 2004	4
2. Organisasjon.....	6
3. Formål og hovudprioriteringar	7
4. Saksutvikling i 2004	8
5. Vurdering av måloppnåing i 2004.....	12
6. Jamstilling	16
7. Kvalitetsutvikling i Trygderetten	17
8. Blikk på saksbunken	19
9. Økonomi/rekneskap	29

Leiaren i Trygderetten sin rapport for 2004

Det er med vemod eg i mars 2005 skriv desse orda til årsmeldinga for 2004. For halvannan månad sidan, den 16. januar 2005, gjekk den avhaldne og respekterte leiaren i Trygderetten bort etter å ha falle om i skiløypa. Per Knudsen let etter seg ei veldriven verksemd, der vi alle er opptekne av at Trygderetten skal halde fram i dei spora han staka ut. Det vil seie at vi må fokusere på rettstryggleik i vidaste meining og vere opne for nye oppgåver.

I 2004 var det ei klar nedbygging av talet på restansar. Talet på saker som venta på å bli behandla, gjekk markert ned med knapt 500 saker. Reduksjonen kom dels av at talet på innkomne saker gjekk ned, dels av at produksjonen var høgare, enda litt høgare enn i 2003. Samtidig som produksjonen var høg, auka Trygderetten delen av fullstendig grunngitte orskurdar (rettsavgjerder) til om lag 50 prosent i 2004. Dette, saman med at ein frå 1. januar 2004 i det minste skal grunnigi alle saker på ein forenkla måte, tilseier at Trygderettens avgjerder blir klart betre.

Saksbehandlingstida var om lag den same i 2004 som i 2003, dvs. vel fem månader. Ingen saker var over 12 månader gamle ved utgangen av året. Det var framleis eit stykke att til målet om at 70 prosent av sakene skal vere avgjorde innan seks månader. Dette heng i høg grad saman med at delen av fullt grunngitte rettsavgjerder auka relativt mykje i løpet av året.

Den gunstprosenten Trygderetten har gitt opp for dei einskilde åra, har variert ein del. I 2004 var han litt høgare enn i 2003. I denne samanhengen vil Trygderetten heretter gi opp kor stor prosentdel av dei påanka vedtaka som er

blitt heilt eller delvis omgjorde, og kor stor prosentdel som er blitt oppheva og heimsende til ny behandling i forvaltninga. Statistikkssystemet rubriserer begge desse kategoriane inn under gunstprosenten. I vel 10 prosent av sakene vart resultatet oppheving, ofte fordi retten fann at saka var for dårleg opplyst. I slike saker er det ikkje avklart kva det endelege resultatet av anken blir. Den reelle gunstprosenten i Trygderettens avgjerder var vel 14 prosent i 2004.

Det er blitt avsagt fleire retningsgivande orskurdar i 2004 enn året før. Trygderetten har elles gjort ei mindre undersøking av kostnadsnivået i saker der det er innvilga fri rettshjelp for å sjå om timetalet varierer i saker som er tilnærma like. Eit prøveprosjekt med munnleg behandling av einskilde saker i Trygderetten vart starta hausten 2004. Det blir evaluert første halvår 2005. Etter oppdrag frå Trygderetten er det gjort ei undersøking av årsaker til at ein gjer om saker som gjeld uførepensjon. Ho var stort sett ferdig i 2004, men vart først endeleg levert til oss i februar 2005. Samla sett fekk Trygderetten gjennomført mange kvalitetsforbetrande tiltak i 2004, samtidig som vi hadde svært høg produksjon av saker.

Trygderettens hovudutfordring for 2005 blir særleg ei ytterlegare forbetring av kvaliteten på vårt samla produkt i form av orskurdar. Det tilseier ein høg del fullt grunngitte orskurdar og solide tilleggsmerknader i forenkla grunngitte orskurdar. Samtidig vil vi leggje sterk vekt på retningsgivande orskurdar, ikkje minst på område der det trengst avklaring av praksis. Det er framleis svært viktig å sikre konsistent praksis i Trygderetten på dei ymse saks-

Trygderettens leiar (konst.) Jon Evang

områda, og vi set derfor i verk ulike tiltak for å koordinere praksis.

I 2005 står vi overfor store endringar innan velferdsforvaltninga.

Trygderetten ser det som ei stor og utfordrande oppgåve å vere med å utvikle vidare og forbetre ordningane for over-

prøving av avgjerder på velferdsområdet. Trygderetten har ein organisasjon som er basert på tverrfagleg, effektiv og rettssikker behandling av slike saker.

Som det vart sagt i årsmeldinga for 2003, er vi kompetente og budde på å møte nye utfordringar og oppgåver.

2. Organisasjon

Faste medarbeidarar pr. 01.03.2005

Det vart etablert ny organisasjon pr. 1. september 1997 med inndeling i avdelingar og ein pårekna stillingsplan på 63 årsverk. Vi gjennomførte organisasjonsplanen gradvis i løpet av 1998, og han vart teken fullt ut i bruk i 1999. På grunn av at saksinngangen har auka sterkt dei siste åra, har talet på årsverk auka noko. Det utgjorde pr. desember 2004 om lag 70 årsverk når vi reknar med dei som arbeider på pensjonistvilkår. Dei sistnemnde er ikkje tekne med i organisasjonskartet ovanfor.

Trygderetten har no ein leiar, ein nestleiar og 26 andre faste medlemmer.

I tillegg har han 15 rettsfullmektigar. Leiaren, nestleiaren og minst eitt anna medlem skal fylle vilkåra for å vere høgsterettsdommarar. Rettsmedlemmene er embetsmenn og blir til vanleg kalla trygderettsdommarar. Trygderetten har juridiske, medisinske og attføringskunnige rettsmedlemmer. Rettsfullmektigane svarer til dommarfullmektigane i dei vanlege domstolane.

Trygderetten har administrative oppgåver for to mindre nemnder, Statens helsepersonellnemnd og Dispensasjons- og klagenemnda for behandling i utlandet.

3. Formål og hovudprioriteringar

Trygderetten skal gjere vedtak om individuelle rettar og plikter etter lov om folketrygd og andre lover. Elles skal Trygderetten behandle dei sakene som etter særlege lovreglar høyrer inn under han, sjå lov om anke til Trygderetten av 16. desember 1966 nr. 9.

Trygderetten er ikkje ein del av det allmenne domstolsapparatet, men fungerer i realiteten som ein domstol. Mange av reglane for saksbehandling er dei same som for vanleg rettargang. I avgjerda av ei einskild sak kan ikkje Trygderetten instruerast av noko anna organ. Lagmannsretten skal som første organ behandle Trygderettens avgjerder dersom det blir domstolsbehandling. Overprøving av dette slaget er sjeldan, sjølv om det har vore ein auke dei siste åra. Trygderetten er dermed i all hovudsak siste instans for saker etter pensjons- og trygdelovene. Dette er saker som har mykje å seie for velferden til den einskilde. I sosialpolitisk samanheng er Trygderetten derfor ein svært viktig institusjon.

I St.prp. nr. 1 2003-2004 er hovudmåla til Trygderetten skisserte slik:

- Behandle og avgjere saker som kjem inn på ein slik måte at vilkåra i lov om anke til Trygderetten blir oppfylte
- Ta rette avgjerder, slik at orskurdane er i samsvar med dei lovene og reglane som gjeld
- Avgjere sakene innan "rimeleg tid"
- Avseie orskurdar som er retningsgivande for trygdeforvaltninga og andre brukarar av lovverk og reglar innanfor trygde- og pensjonsrett
- Behandle og avgjere sakene på ein slik måte at det gir tillit

Tildelingsbrevet frå departementet og Trygderettens interne verksemdsplan konkretiserer måla ytterlegare.

Årsmeldinga gir ei vurdering av dei måla som er oppnådde i høve til krava frå departementet. Der finn ein og opplysningar om hovudmål og eit utval delmål frå verksemdsplanen.

Rette avgjerder innan rimeleg tid

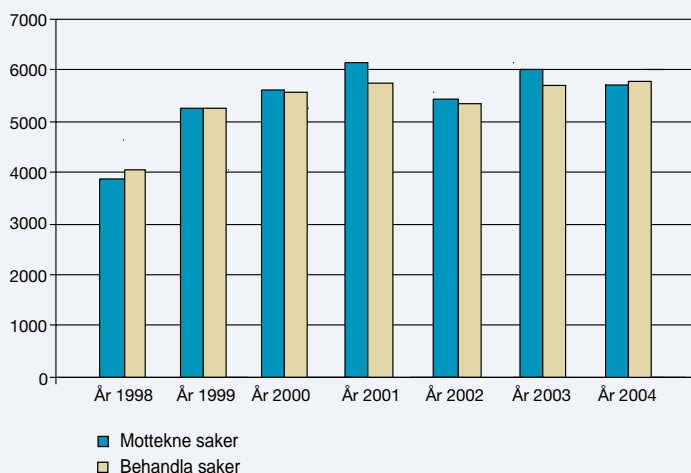
4. Saksutvikling i 2004

4.1. Talet på mottekne og behandla saker i perioden 1997-2004

Det har vore ein sterk auke i saksinngangen frå 1998. Vi fekk ein førebels topp i 2001 med over 6 000 saker. I 2002 flata saksinngangen ut og gjekk litt ned, mens vi i 2003 igjen fekk ein auke. I 2004 avtok talet og enda på 5 280 saker. Nedgangen gjeld i det alt vesentlege uføresaker. Vi reknar med at årsaka til nedgangen er innføringa av tidsavgrensa uførestønad frå 1. januar 2004 og det høvet ein har til å klage ein gong til Trygdeetaten før ein eventuelt ankar til Trygderetten. Talet på medarbeidarar har ikkje på nokon måte auka i takt med auken i talet på innkomne saker. Det er derfor snakk om ein betydeleg vekst av produksjonen i perioden.

På slutten av året hadde Trygderetten liggjande 1 902 ubehandla saker, mot 2 392 ved utgangen av 2003. Talet på restansar har med andre ord blitt redusert med om lag 500 i løpet av 2004. Årsaka er færre nye saker, men og at saksproduksjonen har vore nær den største som er registrert i Trygderettens historie. Som i tidlegare år har det og i 2004 vore eit særleg mål å ha ein stor del grunngitte orskurdar. Arbeidet med

Mottekne og behandla saker

orskurdar der det er full grunngeving, er naturleg nok meir tidkrevjande enn orskurdar utan slik grunngeving. Det er derfor naturleg at gjennomsnittleg saksbehandlingsstid har auka noko. Trygderettens gjennomsnittlege saksbehandlingstid for avgjorde saker har stige med om lag ei veke frå 2003 til 2004, og var i 2004 fem månader og ei veke. Jamfør i det følgjande om auken av grunngitte orskurdar.

I 2004 avsa Trygderetten 5 730 orskurdar.

Trygderetten fekk i 2004 inn til saman 5 280 saker. Det er ein auke på 62 prosent frå 1997.

Mottekne saker	5 280
Behandla saker	5 730
Restansar	1 902

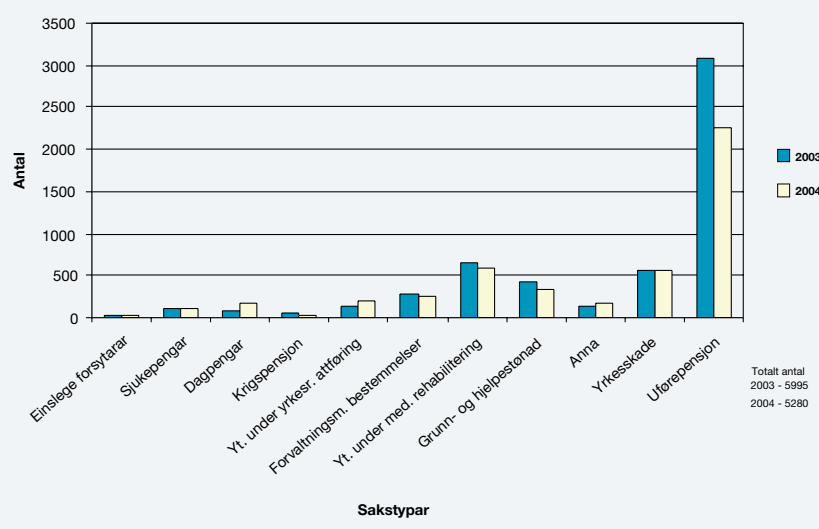
4.2. Oversyn over sakstypar i 2004

Saker som gjeld uførepensjon, utgjorde i 2004 om lag 43 prosent av den totale saksmengda og er det klart største området. Dette er likevel lågare enn åra før, da området utgjorde 50 prosent av dei innkomne sakene. Årsaka til nedgangen er lovendringa frå 1. januar 2004 som innførte tidsavgrensa uførestønad med høve til å klage ein gong til Trygdeetaten før ein eventuelt ankar til Trygderetten. Talet på saker som gjeld ytingar under medisinsk rehabilitering, dvs. rehabiliteringspengar, tekniske hjelpemiddel og bilar, har auka ein del dei siste åra og er den neststørste gruppa med 11,4 prosent av totalen. Deretter kjem yrkesskade/yrkessjukdom med 10,6 prosent av den totale saksinngangen.

4.3. Produktivitetsutvikling

Trygderetten behandla i 2004 mange fleire saker enn på slutten av 1990-talet. I 1998 vart det avsagt om lag 4 000 orskurdar mot over 5 700 i 2004. Auken svarer til om lag 42 prosent. I det same tidsrommet har talet på årsverk auka frå 63 til om lag 70. Det svarer til 11 prosent. Det har med andre ord vore ein sterk vekst i produktiviteten i perioden.

Mottakne saker 2003-2004 – fordelt på sakstype

Kostnaden for behandling av ei sak i Trygderetten er om lag 8 300 kroner. Det må karakteriserast som lågt samanlikna med dei ordinære domstolane og andre domstolsliknande organ i Noreg.

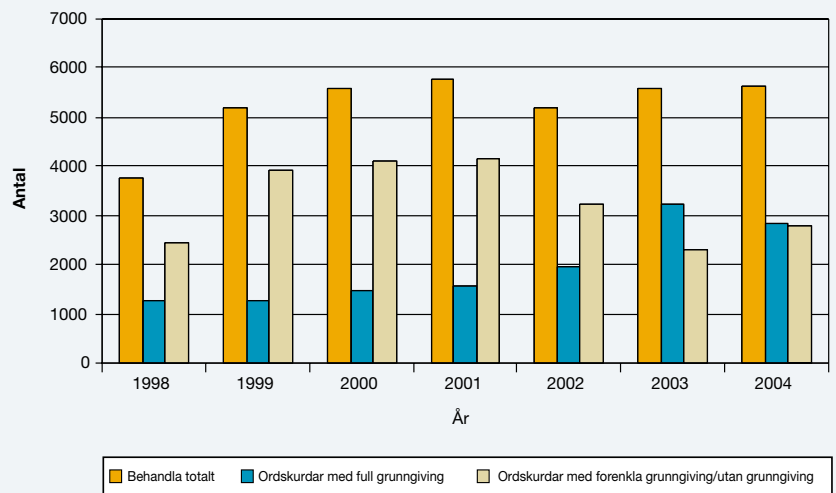
Sterk produktivetsvekst i perioden 1998 – 2004. Kvar sak kostar samfunnet om lag 8 300 kroner.

4.4. Avgjorde saker fordelt på grunngitte orskurdar, orskurdar utan grunngiving og orskurdar med forenkla grunngiving i perioden 1996-2002

Hovudregelen i lova er at Trygderettens orskurdar skal grunngivast. Det var inntil 1. januar 2004 lovheimel for at retten kan la vere å grunngi ei avgjerd dersom han einstemmig finn at anken ikkje kan føre fram, og dessutan reknar med at orskurden ikkje får noko å seie for avgjerdene i andre saker. I praksis vart det i alle slike saker gitt ein kort merknad om kva retten hadde lagt vekt på i si avgjerd. Frå same dato er denne regelen oppheva og erstatta med ein heimel for å avseie forenkla orskurd. Dermed skal alle saker grunngivast, anten i form av orskurd med forenkla grunngiving eller orskurd med full grunngiving. Alle saker som blir avgjorde til gunst for den ankande parten, skal ha full grunngiving.

Talet på orskurdar med full grunngiving har auka sterkt dei siste åra, og i 2004 fekk nesten 50 prosent av orskurdane full grunngiving.

Fordeling på type orskurd

Stor auke i talet på orskurdar med full grunngiving – frå 28 prosent i 2001 til omlag 50 prosent i 2004.

4.5. Resultat av ankebehandlninga

Til og med 2003 opererte Trygderetten med omgrepet "gunstprosent". Med dette meinte ein den prosentdelen av sakene som blir heilt omgjorde, delvis omgjorde og oppheva og heimsende for ny behandling.

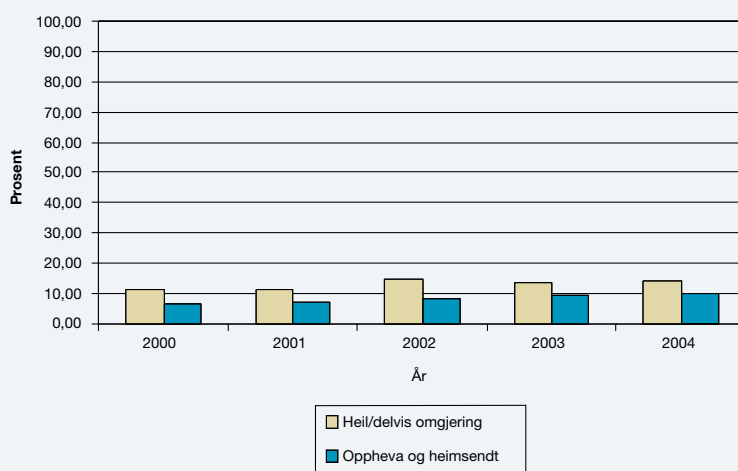
For å få eit mest mogeleg rett bilete av resultatet av ankebehandlninga har vi frå 2004 valt å presentere tal både over delen av saker med heil/delvis omgjering og delen som er oppheva og heimsend for ny behandling i forvaltninga.

Mellom dei ulike saksområda varierer gunstprosenten mykje. Som eit eksempel kan vi nemne at i uførepensjonssaker, som er det klart største området, vart 15,8 prosent av sakene omgjorde. Det er ein oppgang på drygt 2,6 prosentpoeng samanlikna med 2003. 11,6 prosent av yrkesskadesaker, 8,9 prosent av saker som gjeld ytingar under medisinsk rehabilitering og berre 6,9 prosent av saker som gjeld helse-tenester, vart omgjorde i 2004.

Saker som Trygderetten avgjer til gunst for den ankande parten, kan berre avgjerast med fullt grunngitt orskurd.

Den delen av sakene som vart omgjorde heilt eller delvis, utgjorde i 2004 14,3 prosent. Den delen av sakene som vart oppheva og heimsende til ny behandling, utgjorde 10,1 prosent.

Resultatet av ankebehandlninga

14,3 prosent av sakene vart heilt eller delvis omgjorde i 2004. 10,1 prosent vart oppheva og heimsende til ny behandling

5. Vurdering av måloppnåing i 2004

5.1 Kvalitetsmål

Sentrale kvalitetsmål i 2004 har vore knytte til

- delen av orskurdar med full grunngeving
- å avseie retningsgivande og prinsipielle orskurdar
- kvalitetssikring og koordinering av praksis
- å prøve ut ulike former for munnleg saksbehandling

Frå 1. januar 2004 vart som tidlegare nemnt trygderettslova paragraf 21 tredje ledd endra - frå ein heimel for å avseie orskurd *utan grunngeving* til ein heimel som krev orskurd med *forenkla grunngeving*. Dette inneber ei lovfesting av Trygderettens praksis det siste halvanna året. I denne tida gav ein i praksis ein kort merknad der det gikk fram kva retten hadde lagt vekt på i si avgjerd. Dette vart gjort i alle saker der retten einstemmig fann at saka ikkje kunne føre fram og der avgjerda ikkje hadde noko å seie for avgjerda i andre saker. Bakgrunnen for lovendringa var at Trygderetten i nokre høve har fått kritikk, særleg frå juristhald, for at han ikkje har grunnritt avgjerdene i altfor mange saker. Somme har og vore skeptiske til at det fanst ein lovheimel for ikkje å grunngi klare avslagssaker.

Delen av orskurdar med full grunngeving har auka mykje sidan 2001. I 2001 utgjorde denne delen 27,5 prosent. Han auka til 40,7 prosent i 2003 og til nesten 50 prosent i 2004. Den andre halvparten av sakene fekk forenkla grunngeving. Praksisen i Trygderetten har dermed endra seg mykje - frå at meir enn 70 prosent av

orskurdane ikkje hadde noka grunngeving til at alle saker vert avgjorde med fullstendig eller forenkla grunngeving. Alle saker som blir omgjorde til fordel for den ankande parten, får som før nemnt full grunngeving.

Trygderetten har i 2004 gjennomført fleire tiltak for å betre kvaliteten og koordinere praksisen:

- Vi har gjennomført eit prøveprosjekt der eit fåtal saker er avgjorde etter munnleg forhandling som i dei allmenne domstolane, men i noko enklare form. Jamfør punkt 7.1, der vi har omtalt prosjektet nærmare.
- Det er avsagt fleire prinsipielle orskurdar enn i åra før.
- Vi har gjennomført ei undersøking av årsakene til at uførepensjonssaker blir omgjorde. Jamfør punkt 7.2, der det er gjort nærmare greie for undersøkinga.
- Arbeidet med å finne og systematisere orskurdar som summerer opp praksis på ein god måte, er ført vidare på nye område.
- Trygderetten har gjort ei undersøking av kostnadsnivået i saker med fri rettshjelp for å sjå om timetalet varierar i like saker.

Trygderetten arbeider og medvite for å betre kvaliteten på den interne drifta. Av sentrale tiltak i 2004 kan vi nemne:

- Malane som vi bruker, er gjennomgått for å forenkla og forbetre dei.
- Vi fokuserer kontinuerleg på å sikre ei mest mogeleg optimal fordeling av ressursar avdelingane imellom.
- Det er blitt utvikla ein ny versjon av intranett for å få meir effektiv spreiding av informasjon.
- Vi har fått laga ei eiga doms- og orskurdsamling, som og er publisert på www.trygderetten.no.

Trygdesaker i dei allmenne domstolane

Begge partar har høve til å få prøvd Trygderettens avgjerd i lagmannsretten dersom dei ikkje er nøgde med resultatet. Med få unntak er det den private parten som bringar saka inn for lagmannsretten. Dei siste åra før 2001 var det mellom 10-30 saker per år som vart anka inn for lagmannsretten. Dette talet steig mykje i 2001, da om lag 90 saker vart ført vidare til han. I 2002 og 2003 har talet halde seg omtrent på same nivå, mens vi fekk ein auke att i 2004. Utviklinga bør ein og sjå i samheng med at talet på søksmål mot staten generelt sett har auka betydeleg dei sise åra. Sidan 1998 har det vore ein auke på nærmare 50 prosent, og det er særleg talet på saker på trygde- og utlendingsområdet som har auka mykje.

I løpet av 2004 har Trygderetten fått melding om at det er teke ut stemning i 111 saker som han har avgjort tidlegare. Storparten gjaldt uførepensjon, og dernest yrkesskade. Det vart i 2004 avsagt 25 *dommar*, og i 13 av dei vart staten frifunnen. I 12 saker vart Trygderettens orskurd kjend ugyldig. Trygderetten har og fått opplyst at lagmannsrettane har avsagt 27 *orskurdar* i saker som Trygderetten hadde avgjort tidlegare. I over halvparten av tilfella (15) vart saka heva etter at Trygdeetaten gjorde om vedtaket til gunst for saksøkjaren. I sju tilfelle trekte saksøkjaren saka. To av sakene vart avviste, og i to tilfelle er årsaka til at saka vart heva ikkje oppgitt. Den siste saka gjaldt kjæremål over Trygderettens fastsetjing av salær. Til no er svært få trygdesaker blitt behandla i Høgsterett. I 2004 avsa han to dommar. I den eine saka vart Trygderettens orskurd kjend ugyldig, mens staten vart frifunnen i den andre.

11 ankar er behandla av Høgsteretts kjæremålsutval i 2004, men berre to er tilviste til behandling i Høgsterett. Sakene kjem opp i 2005.

Der er vanskeleg å lese ut av avgjerdene til domstolane at Trygderettens orskurdar ikkje held tilfredsstillande kvalitet. Lagmannsrettane er i svært få saker ueinige i lovforståinga til Trygderetten, men har i somme saker vurdert den konkrete rettsbruken annleis enn han. Dette kan ha samheng med at Lagmannsretten har fått lagt fram nye opplysningar, og at han har utvist eit noko meir liberalt skjønn.

Alt i alt blir Trygderettens orskurdar den endelege avgjerda i meir enn 99 prosent av sakene. Trygderetten følgjer nøye med på utviklinga i dei sakene som går til lagmannsrettane og dei avgjerdene som dei tek. Dei eventuelle konsekvensane for praksis og saksbehandling blir vurderte heile tida.

5.2. Produksjonsmål

Trygderettens mål i 2004 var at

- saksbehandlingstida skal vere så kort som mogeleg, i gjennomsnitt fem månader
- 70 prosent av sakene skal vere behandla innan seks månader
- ingen saker skal ha over 12 månader saksbehandlingstid

Den gjennomsnittlege saksbehandlingstida har vore ganske stabil dei siste tre-fire åra og mykje kortare enn for 10 år sidan, men har auka litt dei siste par åra. For saker som vart avgjorde i 2004, var den gjennomsnittlege saksbehandlingstida litt over fem månader, med andre ord nesten som målet. Når det

gjeld målet om at 70 prosent av sakene i 2004 skulle vere behandla innan seks månader, viser endelege tal at om lag 63 prosent av sakene var ferdige innan dette tidsrommet. Målet om at alle saker skal vere avgjorde innan 12 månader, vart i praksis nådd. Ved utgangen av 2003 var det tre saker som var over 12 månader. I desse sakene har den ankande parten bede om at saka ikkje skal behandlast i påvente av nye saksopplysningar.

At ikkje alle måla for saksbehandlingstid vart nådde, kjem av stor inngang av saker og auke i talet på orskurdar med fullstendig grunngeving. Det siste har vore sterkt prioritert dei siste åra. Trygderetten meiner at saksbehandlingstida er forsvarleg, sjølv om ei ytterlegare forbetring kunne ha vore ønskjeleg. Målet for 2005 er likevel å halde saksbehandlingstida på det nivået ho har no. Vi prioriterer ikkje ytterlegare forbetring, fordi vi meiner at det er enda viktigare å intensivere arbeidet med kvalitetsutvikling og retningsgivande orskurdar.

Saksbehandlingstida varierer noko frå område til område. For uførepensjonsaker, som utgjorde om lag 42 prosent av sakene, var gjennomsnittleg saksbehandlingstid 4,65 månader. Ingen sakstype hadde i 2004 ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på over seks månader.

5.3. Helse, miljø, tryggleik og personalpolitikk elles

Trygderettens mål er å ha eit fagleg kompetent og motivert personale som skal få høve til å utvide og byggje opp eigen kompetanse. Det skal leggjast vekt på helse, miljø og tryggingarbeid.

Av sentrale aktivitetar i 2003 nemner vi desse:

- Trygderetten vart IA- bedrift 1. mars 2002. Vi følgde opp avtalen i løpet av året og utarbeidde reviderte rutinar for oppfølging av sjukmelde. Det er og halde kurs i oppfølgingssamtalar med sjukmelde for leiarane og dei tillitsvalde.
- Arbeidet med tryggleik for dei tilsette er prioritert, og det vil mellom anna bli montert kortlesarar i bygget i løpet av første halvår 2005.
- Alle tilsette kan nytte trimrommet to gonger i veka i arbeidstida (45 minutt pr. gong). Ein gong i veka er det instruktør til stades.
- Vi har følgd opp tiltak som gjeld brannvern. Mellom anna har vi hatt brannøving og inspeksjon frå brannstellet.
- HMS-planen er revidert i løpet av året.
- Arbeidet med å leggje til rette inngangspartiet for rullestolbrukarar vart ferdig i 2004.
- Alle tilsette er blitt oppmoda om å sikre seg fagleg påfyll i form av kurs og seminar. Dei fleste avdelingane har arrangert internseminar i løpet av året. Arbeidet med ein eigen kompetanseplan er på det nærmaste ferdig.
- Ei eiga bibliotekgruppe har foreslått forbetringar i Trygderettens bibliotek. Arbeidet vil bli følgd opp i 2005.
- Det er halde møte med dei tillitsvalde og med arbeidsmiljøutvalet etter den møteplanen som er fastsett.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for saker avgjort i 2004 var om lag 5 månader.

5.4 Informasjon

Trygderetten har som mål å gi god, konsistent og tilstrekkeleg informasjon om verksemda si og dei avgjerdene han tek.

Trygderetten gir seks-åtte gonger i året ut "Innblikk" - ei eiga elektronisk avis på heimesida (www.trygderetten.no). "Innblikk" inneheld samandrag av orskurdar som har allmenn interesse. Advokatar, ankemotpartar, media og andre interesserte kan teikne gratis abonnement og få elektronisk varsel når det kjem ny utgåve. Interesse for dette tilbodet har vore stor. Media gir att somme orskurdar etter kvar utgåve.

Vi har halde kontaktmøte med ankemotpartane i 2004.

Vi arbeider heile tida med å forbetre den interne kommunikasjonen – både ved hjelp av intranett og på annan måte.

**Elektronisk varsel når
ny utgåve av avisa
"Innblikk" kjem ut.**

6. Jamstilling

Trygderetten arbeider aktivt for at kvinner og menn i organisasjonen skal behandlast individuelt uavhengig av kjønn. I stillingsutlysingane ved nytilsetjingar legg vi vekt på å oppmode begge kjønn om å søkje. Eventuelt oppmodar vi spesielt det kjønnet som er i mindretal i stillingskategorien om å søkje.

I dag har Trygderetten i alt 65 prosent kvinner og 35 prosent menn. I leiargruppa er fire menn og to kvinner. Blant rettsmedlemmene er det 60 prosent menn og 40 prosent kvinner, og av rettsfullmektigane er 27 prosent menn og 73 prosent kvinner.

Blant personalet elles (økonomi, personaladministrasjon, arkiv, IT, kontortenerer med meir) er det 80 prosent kvinner og 20 prosent menn. Det er ei utfordring å få fleire menn i denne stillingskategorien, men det er ei klar overvekt av kvinner som søker slike stillingar.

Lønnsnivået innanfor dei ulike stillingskategoriane er det same for kvinner og menn, og alle har same arbeidstid. Det er ein større del kvinner enn menn som er deltidstilsette, men delen er totalt sett liten.

7. Kvalitetsutvikling i Trygderetten

Trygderetten har kvart år ulike tiltak på verksemdsplanen som er knytte til kvalitetsutvikling. Tiltaka er tilpassa saksinngangen og er av både fagleg og administrativt slag. Formålet med tiltaka er å betre kvaliteten på orskurdane og effektivisere og forbetre den interne drifta. I det følgjande gjer vi kort greie for to sentrale faglege aktivitetar i 2004. Det gjeld forsøksprosjektet med munnlege forhandlingar og ei undersøking som gjeld omgjering i uførepensjonssaker.

7.1. Forsøksprosjekt med munnleg saksbehandling

I ei stor brukarundersøking i 2001 gav mange av dei ankande partane som var med på undersøkinga, uttrykk for at dei ynskte munnleg saksbehandling.

På denne bakgrunnen vart det sett ned ei intern arbeidsgruppe i Trygderetten som skulle greie ut om munnleg saksbehandling kunne vere eit supplement til den skriftlege saksbehandlinga. Rapporten til gruppa var ferdig i februar 2003. Arbeidsgruppa rådde til at det vart gjennomført eit forsøk med munnleg saksbehandling i eit avgrensa antal saker. Ho meinte at eit forsøk ville gi nødvendig erfaring for å kunne vurdere kor formålstenleg ein slik arbeidsmåte ville vere, og da som eit supplement til den skriftlege saksbehandlinga. Ho meinte og at Trygderetten kunne fastsetje retningslinjer for munnleg saksbehandling i framtida etter at forsøket var ferdig.

Trygderetten vedtok deretter at det skulle gjennomførast eit forsøk i samsvar med tilrådinga frå arbeidsgruppa.

Det vart oppretta ei prosjektgruppe i

august 2004. Gruppa vart samansett slik at alle fagavdelingane og dei ulike faggruppene i Trygderetten var representerte. Ho var samansett av to juridisk kunnige dommarar, ein attføringskunnig dommar, ein medisinsk kunnig dommar og tre rettsfullmektigar.

Prosjektgruppa har avgjort kva ankesaker som skulle vere med i forsøket. Medlemmene i prosjektgruppa har vore dommarar i desse sakene. Gruppa har lagt retningslinjer for saksførebuinga og for korleis forhandlingsmøtet skal gjennomførast. Ho har utforma og gjennomført ei brukarundersøking for å kartleggje korleis partane oppfattar den munnlege saksbehandlinga. Vi har registrert den tida som er brukt på den einskilde ankesaka for å kunne berekne meirkostnadene ved den munnlege saksbehandlinga.

Vi tok først sikte på å gjennomføre forsøksordninga i løpet av 2004 og evaluere forsøket i løpet av første kvartal 2005. Prosjektperioden er seinare blitt forlengd. Vi har teke med 10 saker. Da vi vurderte om ei sak skulle vere med eller ikkje, tok vi omsyn til fleire moment. Det gjaldt for eksempel om det var kravd munnleg saksbehandling, sakstype, omsynet til korleis saka var opplyst, verdien av saka og kva ho har å seie for den ankande parten. Kostnaden for eit forhandlingsmøte, om parten var representert ved prosessfullmektig, om det var nødvendig med vitneførsel, om utfallet av saka var heilt opplagt og omsynet til korleis sakene som var med i forsøksordningane var samansette vart og tillagd vekt. Vi har sett utvalet av saker saman slik at vi skulle få så brei erfaring som mogeleg med munnleg saksbehandling. Det er teke med saker der den ankande parten prosederer sjølv, og saker der ein advokat eller ein

rettshjelpar representerer den ankande parten. Vi har og saker med og utan vitneførsel. Vi har halde forhandlingsmøte av ulikt omfang. I ei sak er retten sett med fem medlemmer og begge partar representerte ved advokatar.

Ni av sakene som er med i forsøket, vart behandla i 2004. Den siste saka kjem opp i slutten av april 2005. Vi kan først avslutte forsøket etter at denne saka er avgjort og forsøket er ferdig evaluert.

7.2. Årsaker til omgjering av uførepensjonssaker

Ein stor del av sakene i Trygderetten gjeld uførepensjon. Avgjerdene vil ofte vere utprega skjønnsmessige, og det har lenge vore interesse for å klarleggje årsakene til at Trygderetten gjer om Trygdeetatens vedtak heilt eller delvis. Leiaren i Trygderetten sette derfor i gang eit prosjekt for å kartleggje årsakene. Ein prosjektleiar og ei referansegruppe stod for gjennomføringa av prosjektet. Prosjektleiaren vart engasjert av Trygderetten for å gjennomføre undersøkinga og skrive rapporten, og fekk oppnemnt ei referansegruppe som skulle støtte han i arbeidet. Med i referansegruppa var det to juridisk kunnige rettsmedlemmer, medisinsk- og attføringskunnige rettsmedlemmer og ein juridisk professor frå Universitetet i

Oslo. Innhaldet i rapporten og vurderingane der står for så vidt for prosjektleiaren si eiga rekning.

Undersøkinga vart gjennomført på den måten at ein tok for seg uførepensjonssaker som vart omgjorde heilt eller delvis i 2003. Opphevingar og nokre forhold som hadde mest med berekningar å gjere, vart haldne utanfor. Utvalet bestod av 286 saker.

Hovudårsaka til omgjeringane ser ut til å vere at Trygderetten og Trygdeetaten har ulik forståing av vilkåra for attføring. Ei anna årsak til ulikt syn var vurderinga av inntektsevna. Dette heng ofte saman med ulik forståing av vilkåra for attføring og behandling, og av kva som er hovudårsaka til arbeidsuførleik. Det ser ut til at Trygderetten har lettare enn Trygdeetaten for å godkjenne at vilkåra for å ha rett til uførepensjon er oppfylte i dei tilfella attføring eller behandling kan sjå ut til å ha svært små sjansar for å betre inntektsevna nemneverdig. Trygdeetaten stiller altså strengare krav. Frå 1. januar 2005 er kravet til at søkjarane skal ha gjennomgått attføring blitt skjerpa, med di folketrygdlova paragraf 12-5 er endra.

Rapporten kjem til å danne grunnlag for diskusjonar og nærmare vurderingar i Trygderetten i lys av målet om god koordinering av praksis. Han vil elles bli send til Arbeids- og sosialdepartementet og Rikstrygdeverket, og bli lagt ut på Trygderettens heimeside.

8. Blikk på saksbunken

Trygderetten avsa i 2004 5 730 orskurdar. Vi har i det følgjande plukka ut og gitt eit samandrag av 24 saker. Det er derfor eit svært avgrensa utval som er teke med. Orskurdar der retten har vore sett med fem medlemmer, er tekne med. Vi reknar med at også dei andre sakene har ei viss prinsipiell interesse i tillegg til at dei er eksempel på kva sakstypar Trygderetten behandlar.

Rettar sette med fem medlemmer

BARNETRYGD

Kjennelse av 23. januar 2004. Ankesak nr. 03/04374. btrl. § 2. Barnetrygd - utvidet barnetrygd. Saksforhold der en konkret vurdering tilsa at rett til utvidet stønad forelå, selv om foreldrene ikke hadde flyttet fra hverandre.

Vedkommende fikk separasjon ved bevilning i februar 2002. Ektefellen flyttet først ut av felles bolig drøyt sju måneder etter bevilning for separasjon var gitt. Hun fikk da ikke rett til utvidet barnetrygdstønad på grunnlag av bevilningen, men først etter 6 måneders faktisk separasjon. Dette i samsvar med Rikstrygdeverkets retningslinjer.

Retten viste til at retningslinjene i utgangspunktet ga et godt grunnlag for vurdering av slike tilfeller, men at det likevel måtte skje en konkret vurdering. Her hadde ektefellen motsatt seg utflytting, på grunn av mye fravær i forbindelse med pendling hadde han brukt lang tid på å skaffe seg egen bolig og vedkommende var frarådet å be om politiets bistand.

Fylkestyrygdekontoret hadde ikke bestridt hennes anførsler, men bare vist til at det var gått mer enn 6 måneder. Retten fant – etter en konkret vurdering – at det ville være urimelig å av-

stenge henne fra retten til utvidet barnetrygdstønad i ytterligere 6 måneder. Omgjøring.

Kjennelse av 30. juli 2004. Ankesak nr. 04/00369. Barnetrygd. Barnetrygd under utenlandsopphold. Bortfall av stønadsrett og krav om tilbakebetaling. Foreldelse; i utgangspunktet løp det tilleggsfrist etter foreldelsesloven § 10 når flytting ikke var meldt.

Anke fra mor til fem barn over vedtak om opphør av barnetrygd 8 år tilbake i tid, samt over vedtak om tilbakekreving. Retten fant det klart at hun og barna hadde oppholdt seg i utlandet i over 6 måneder pr år, og derfor ikke kunne anses som "bosatt i riket".

Oppholdet kunne ikke karakteriseres som midlertidig, og retten fant med støtte i ankesak nr 87/00306, at det da ikke forelå "særlige grunner" for å gjøre unntak fra vilkåret om bosetting i riket. Vedtaket om opphør måtte da stadfestes. Det måtte videre anses uaktomt at det ikke var meldt fra til trygdekontoret om utflyttingen. Retten fant at foreldelsesloven § 10 i utgangspunktet kom til anvendelse. Det ble lagt vekt på at familien hele tiden var registrert bosatt i Norge, og at trygdekontoret derfor ikke hadde noen oppfordring til å kontrollere saken. Retten viste til ankesak nr 96/01715, og la til grunn at ettårsfristen i § 10 begynte å løpe fra det tidspunkt trygdekontoret ble oppmerksom på at det kunne foreligge en feilutbetaling. I dette tilfellet var fristen da oversittet med 2 måneder. Foreldelse inntrådte da etter 3 år, jf. den ordinære foreldelsesfristen § 2.

Retten omgjorde på dette grunnlag tilbakebetalingsvedtaket, slik at det som var foreldet ikke ble tilbakekrevd.

HJELPEMIDDEL

Kjennelse av 12. mars 2004. Ankesak nr. 03/01772. ftrl § 10-7. Ytelser under medisinsk rehabilitering - stønadsformer. Hjelpemiddel - spesialsykkel - for styrking av funksjon i beina- "femmedlemskjennelse."

Krav om stønad til Thera Fit Plus benesykkel fra 58 år gammel mann med MS. Han var rullestolbruker og hadde sterkt redusert kraft i beina.

Hjelpemiddelet bedret og holdt ved like mannens funksjon i beina, motvirket tiltagende plager og forhindret mulig institusjonsinnleggelse.

Rikstrygdeverket påberopte at det ikke var hjemmel for å gi stønad til å dekke det omsøkte hjelpemiddelet. Etter en omfattende gjennomgang av regelverkets historikk og bakgrunn delte retten seg i et flertall og et mindretall. Flertallet mente i likhet med RTV at det ikke var hjemmel i regelverket for å gi stønad til dette hjelpemiddelet, jfr. ftrl. § 10-7 og hjelpemiddelforskriften. Det dreide seg om et behandlingshjelpemiddel, hvor RTV var gitt myndighet til å fastsette en uttømmende liste over hvilke stønadsberettigende hjelpemidler som omfattes av stønadsordningen. Det aktuelle hjelpemiddel var ikke omfattet av denne oppregningen, og flertallet mente at Trygderetten ikke hadde adgang til å gjøre unntak fra denne. Flertallet påpekte imidlertid at RTV hadde oppfordring til å gå gjennom listen da oppregningen kunne synes noe tilfeldig. Mindretallet på to gikk inn for å gjøre om RTVs vedtak og tilstå stønad. De mente at regelverket ikke satte konkrete begrensninger som utelukket det omsøkte hjelpemiddelet når formålet var å hindre institusjonsinnleggelse. Etter avstemning, tre mot to, ble RTVs avslag opprettholdt.

YRKESKADE OG LÆKJEMIDLAR

Kjennelse av 17. september 2004. Ankesaknr. 03/05000. ftrl § 5-25.

Stønad ved yrkesskade.

Femmedlemskjennelse. Bestemmelsene om yrkesskadedekning ved helsetjenester gir ikke pålegg til trygdeforvaltningen om å dekke utgifter til andre legemidler enn dem som kan dekkes uavhengig av yrkesskade.

Dekning av utgifter til legemidler ved yrkesskade, jf. § 5-25 i folketrygdloven, jfr. §§ 5-14 og 5-22. Kvinne hadde som følge av yrkesskade fått kronisk hodepine, som ga behov for smertestillende medikamenter. Det var ikke adgang til å dekke hennes utgifter til aktuelle (vanedannende) medikamenter - "Dexofan" og "Ketalar" - etter reglene i § 5-14 i ftrl, som gjaldt uavhengig av yrkesskader; tilstanden innebar ikke "epilepsi" eller annen "kronisk hjerneleidelse", jfr. preparatliste i § 9 i forskrift om stønad til viktige legemidler. I forhold til unntaksbestemmelsen i § 2 i forskriften måtte det aksepteres at Rikstrygdeverket hadde lagt opp til at dekning av vanedannende medikamenter i all hovedsak skulle skje etter bestemmelsene om bidrag i ftrl. § 5-22. Trygderetten var etter forskrift i medhold av § 21-12 i ftrl. avskåret fra å prøve konkrete krav etter § 5-22. Etter særbestemmelsen i ftrl § 5-25 om stønad til helsetjenester ved yrkesskade hadde trygdeforvaltningen videre ikke plikt til å dekke utgifter til andre legemidler enn dem som kunne tilstås uavhengig av yrkesskade. Det ble lagt vekt på at det ikke kunne legges til grunn at det var praksis for å dekke utgifter til slike legemidler ved yrkesskade. Uttalelser i forarbeid ga da avgjørende støtte for at det ikke forelå plikt til å dekke slike utgifter. Kjennelsen ble avsagt som "femmedlemskjennelse"

grunnet usikkerhet om tidligere praksis i Trygderetten. Avslagsvedtaket ble stadfestet.

YRKESJUKDOM

Kjennelse av 13. februar 2004.

Ankesak nr. 03/01958. ftrl. § 13-4.

Yrkesskade - yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade. Vilkår for godkjenning av kronisk lungesykdom - røyking som alternativ årsak.

Trygderettens praksis om dette.

5-medlemskjennelse: Mann, 71 år, hadde arbeidet som tømrer, sjømann og i jernindustri, og blitt utsatt for eksponering fra forskjellige typer støv, derunder asbest. I tillegg hadde han røykt tobakk, men sluttet i 1989. Han hadde pådratt seg KOLS med emfysem og satte frem krav om å få godkjent sykdommen som yrkessykdom. Fylkestyngdekantoret avsto fordi de ikke fant at påvirkningen i arbeid var mest sannsynlig som årsak til hans lungelidelse. Fylkestyngdekantoret fant at hans KOLS skyldtes tobakksrøyking. Retten påpekte at fylkestyngdekantorets forståelse av folketrygdlovens § 13-4 ikke var korrekt. Ingen leger i saken hadde vurdert godkjenningsspørsmålet i forhold til loven slik den lyder. Trygdemyndighetene hadde videre bevisbyrden for at sykdommen mer sannsynlig skyldtes annen årsak enn yrkespåvirkning. Det var ikke ført tilstrekkelig bevis for at dette var tilfelle. Under henvisning til Trygderettens praksis fant retten vilkårene oppfylt og omgjorde fylkestyngdekantorets vedtak. Retten siterte fra kjennelsen i Trygderettens ankesak nr. 97/00454 og viste til Trygderettens ankesaker nr. 93/04844, 99/01394, 99/03133, 99/03203, 02/02049, 02/04249 og 03/02115.

Kjennelse av 12. november 2004.

Ankesak nr. 04/01599. ftrl. § 13-3.

Yrkesskade. Arbeidsulykkebegrepet - profesjonelt fotballspill.

"Femmedlemskjennelse."

Profesjonell fotballspiller ble ryggskadet i en takling bakfra, mens han var i en vending. Arbeidet måtte sies skje "nær faregrensen" - noe som etter tidligere praksis hadde betydning. Yrket som fotballspiller var likevel spesielt hva angikk normal utøvelse og hva som kunne anses uventet og usedvanlig. Retten mente at "arbeidsulykke" forutsatte handlinger og hendinger klart utenfor spilllets normale gang og formål, som skade av gjenstander kastet på banen, bevisst angrep på spiller uten ball m.v. Taklingssituasjoner er ordinært og falt i utgangspunktet utenfor. Dommeravgjørelse var ikke avgjørende og skadeomfang ville ha mindre betydning i forhold til spørsmålet om arbeidsulykke forelå. Å med hensikt skade motspiller under spillet om ballen, vil være arbeidsulykke. Dette er vanskelig å fastslå, da utfallet av taklingen like gjerne berodde på begge parters bevegelser. Retten tok avstand fra en tidligere kjennelse om skade under håndballspill. Påanket vedtak ble stadfestet.

UFØREPENSJON

Kjennelse av 25. juni 2004. Ankesak nr. 03/01049. ftrl. § 12-12.

Uførepensjon - revurdering av uføregraden. Tidspunktet for rett til friinntekt ved uførepensjon der avslag på krav om uførepensjon er opphevet av Trygderetten. "Femmedlemskjennelse".

Retten var satt med 5 medlemmer.

Uførepensjon var innvilget etter at Trygderetten hadde opphevet et avslagsvedtak og etter at det var innhentet erklæring fra spesialist.

Rettsjelper mente dette måtte forstås slik at det opprinnelige avslagsvedtaket var fattet på et så mangelfullt grunnlag at det måtte anses ugyldig, og at det opprinnelige vedtaket måtte danne utgangspunkt for det karensåret som måtte forløpe før pensjonisten kunne ha en friinntekt på grunnbeløps størrelse ved siden av hel uførepensjon. Det ble vist til Trygderettens kjennelser i ankesakene 00/02432, 00/04875, 01/03197 og 01/05605. Retten viste til kjennelse i ankesak 02/00976 hvorav det framgår at det bare er i tilfeller hvor det opprinnelige vedtak anses ugyldig at dette vedtakstidspunkt kan danne utgangspunkt for karenstiden dersom vedtaket senere blir omgjort. Retten fant grunn til å nyansere dette noe. Vilket måtte være at man der og da kunne konstatere at det var feil å avslå. Prinsippet kunne derfor ikke nyttes for alle ugyldighetstilfelle. I tilfelle der et gyldig vedtak først kunne gjøres etter innhenting av supplerende opplysninger, mente retten at omgjøringsvedtaket måtte danne utgangspunkt for karenstiden. Påanket vedtak ble stadfestet.

Nedenfor har vi teke med samandrag frå 17 orskurder i saker der retten har vorte satt med to eller tre medlemmer. Kapittelhenvisingene er til folketrygdloven.

Kap. 2 MEDLEMSKAP

Kjennelse av 19. mars 2004. Ankesak nr. 04/01089. ftrl § 2-8. Medlemskap-frivillig medlemskap for personer utenfor Norge.

Vedkommende, som hadde norsk uførepensjon, fremsatte krav om frivillig medlemskap i folketrygden etter å ha flyttet tilbake til det landet han opprinnelig kom fra. Før dette hadde han vært

bosatt i Norge i 25 år. Folketrygdkontoret for utenlandssaker avslo kravet med henvisning til ftrl. § 2-8 første og annet ledd. Dette vedtaket ble påanket til Trygderetten. Retten la til grunn at vedkommende ikke oppfylte kravet om 30 års medlemskap jf. ftrl. § 2-8 første ledd. Retten fant heller ikke at "særlige grunner" forelå etter ftrl. § 2-8 annet ledd. Begrepet særlige grunner ble drøftet nærmere. Retten stadfestet det påankede vedtaket da grunnlag for frivillig medlemskap i trygden ikke var til stede.

Kap. 3 – BEREKNING AV PENSJONAR M.M.

Kjennelse av 13. februar 2004.

Ankesak nr. 03/03526. ftrl § 3-21.

Pensjonsberegning- antatte framtidige pensjonspoeng for unge uføre. Følger av hjerneblødning - momenter for vurdering av kravet til "alvorlig" sykdom.

Kvinne hadde som 20-åring i 1986 en hjerneblødning som ga varig skade med nedsatt kognitiv funksjon og økt trettbarhet. Hun satte fram krav om 50 prosent uførepensjon i 2002, og ble da tilstått uførepensjon med uføretidspunkt satt til 2001. I saken ble det lagt til grunn at foreliggende uførhet kunne relateres direkte til hjerneblødningen i 1986. Spørsmålet om sykdommen/skaden fylte vilkåret om å være "alvorlig" måtte vurderes i lys av den funksjonsreduksjonen som kunne påvises, og hvilken betydning denne hadde for den skaddes fungering i dagliglivet. Ut fra det som var opplyst om kvinnens fungering i arbeidslivet, gjennomført utdanning, inntekter mm, - samt nevropsykologisk undersøkelse, mente retten at hennes sykdomsplager ikke falt inn under begrepet alvorlig, og stadfestet vedtaket.

Kjennelse av 24. september 2004. Ankesak nr. 03/03415. ftrl. § 3-21. Pensjonsberegning- antatte framtidige pensjonspoeng for unge uføre. Diffuse lidelser; kronisk tretthetsyndrom. Kvinne med kronisk tretthetsyndrom var tilstått full uførepensjon med uføretidspunkt 17 år gammel. Retten ga uttrykk for at det burde vises tilbakeholdenhet med å godkjenne vanskelig dokumenterbare lidelser som klart dokumentert alvorlig sykdom etter § 3-21. I en liknende tidligere sak var det inngått forlik etter at saken var brakt inn for Lagmannsretten, og i en tidligere kjennelse var et spesielt tilfelle av fibromyalgi godkjent i Trygderetten. Ut fra dette hadde Sosialdepartementet gitt uttrykk for en viss unntaksmulighet for diffuse lidelser etter visse kriterier, og dette er inntatt i RTVs retningslinjer. Retten fant det rimelig ikke å være strengere enn forvaltningen, men fant ikke at foreliggende sak kunne godkjennes på bakgrunn av praksis som nevnt.

Kap. 4 – DAGPENGAR UNDER ARBEIDSLØYSE

Kjennelse av 23. januar 2004. Ankesak nr. 03/01907. Gjenopptak - ulovfestede regler om gjenopptak. Dagpenger - utestengning fra rett til dagpenger, jfr. syssl. § 36. "Foreldelse" av utestengning. Krav om gjenopptak av tidligere sak der vedtak om utestengning ble stadfestet, selv om underliggende krav om tilbakebetaling var foreldet. I tidligere avgjort ankesak hadde Trygderetten stadfestet vedtak om utestengning fra retten til dagpenger selv om krav om tilbakebetaling av stønad var foreldet. Krav om gjenopptak av saken var begrunnet med at Høyesterett hadde kommet til at utestengning er å

anse som straff i relasjon til EMK. Det var også anført at regler om foreldelse av straffekrav tilsa endring. Et flertall i retten mente det ikke var grunnlag for gjenopptak, og viste til at tidligere sak var behandlet etter de regler som alle aktører hadde grunn til å forholde seg til. Flertallet la også vekt på Høyesteretts plenumskjennelse av 21. mars 2003 der gjenopptak ble nektet fordi den etablerte ordning var håndhevet lojalt, samtidig som det ble vist til Ot.prp.nr 70 (2000-2001) og konkludert med at det er problematisk å gjenoppta avgjorte saker på bakgrunn av rettsutviklingen i internasjonale organer. Flertallet mente at spørsmålet om tidsbegrensning i adgangen til å ilegge utestengning måtte avgjøres av lovgiver. Mindretallet mente det forelå feil ved begrunnelsen i den kjennelsen som ble krevd gjenopptatt fordi foreldelse var påberopt, og ikke drøftet. Rettskildesituasjonen var uklar, og det var holdepunkter for annet utfall ved ny behandling. Videre tilsa analogi fra både strafferettslige og andre regler at lang tid fra aktuelle forhold skjedde til utestengning ble fastsatt at stønadsrett ikke kunne avskjæres. Ellers var det behov for at det ble gitt uttrykkelige regler. Stadfestelse med dissens.

Kap. 6 – GRUNNSTØNAD OG HJELPESTØNAD

Kjennelse av 10. september 2004. Ankesak nr. 04/01025. ftrl § 6-3 bokstav f. Grunnstønad til fordyret kosthold. Kosttilskudd ved utviklet AIDS.

Fylkestrygdekontoret avsto krav om høyere grunnstønadssats i forbindelse med utgifter til kosttilskudd, vitamin-tilskudd og antioksydanttilskudd. En

50 år gammel mann med aids anførte at selv om han fikk dekket nødvendige medikamenter etter folketrygdloven kap 5, hadde han fortsatt nødvendige ekstraavgifter. Retten omgjorde, under en viss tvil, og la til grunn etter en gjennomgang av en del studier på området, at kravet til vitenskapelighet i lovens forstand var oppfylt når det gjaldt sammenhengen mellom den aktuelle diagnosen og en viss form for spesialdiett. Uten å ta uttrykkelig stilling til samtlige ingredienser mannen hadde oppført, la retten til grunn at det iallfall var sannsynliggjort ekstraavgifter av en slik størrelsesorden at vilkårene for å heve den tidligere innvilgete grunnstønaden fra sats 1 til sats 2 forelå.

Kjennelse av 26. november 2004.
Ankesak nr. 04/03411. ftrl. § 6-3.
Grunnstønad. Utgifter til transport.
Sak der særlige forhold tilsa at vilkårene for rett til stønad etter sats 5 forelå.
En enslig mann med mb. Bechterew fremsatte krav om forhøyet grunnstønad til drift av delvis trygdefinansiert kjøretøy. Vedkommende, som var bosatt i Oslo, benyttet bilen i forbindelse med en deltidsstilling samt til private gjøremål. Hans årlige kjørelengde utgjorde omtrent 25 000 kilometer. Grunnstønad med høyere sats enn sats 3 ble avslått av trygden. Ut fra de konkrete omstendighetene, herunder at vedkommendes bil forbrukte betydelig drivstoff, omgjorde retten det påankede vedtaket etter avholdt muntlig forhandling jf. trl. § 19. Ut fra særlige forhold fant retten at vedkommende hadde nødvendige ekstraavgifter som gjorde ham berettiget til grunnstønad sats 5. Omgjøring.

Kjennelse av 15. oktober 2004.
Ankesak nr. 04/00819. ftrl. § 6-8.
Grunnstønad og hjelpestønad. Bortfall av stønad under opphold i institusjon.
Saksforhold der blind 17-åring med lettere psykisk utviklingshemming og vesentlig forstyrret tarmfunksjon ble ansett fylle vilkårene for stønadsats 4 tross opphold i avlastingsbolig.

17 år gammel gutt, med omfattende medisinske problemer, hadde fått hjelpestønadsatsen redusert fra sats 4 til sats 3 etter at han kom i avlastningsbolig ca halvparten av tiden. Han var blind, lettgradig psykisk utviklingshemmet, hadde astma, store forstyrrelser i tarmfunksjonen m .m. Grunnet plagene var han avhengig av intravenøs ernæring, som ble gitt hele ettermiddagen og natten. Astmamedisinen ble gitt på forstøverapparat. Pga. blindhet var han bevegelseshemmet. Videre hadde han øyepoteser som måtte vaskes og stelles før de ble satt på plass. Han trengte helkontinuerlig tilsyn, pleie og hjelp når han var hjemme. Behovet for hjelp fra foreldrene var i en viss grad tilstede også når han var i institusjon. Avlastningen ble ansett som en forutsetning for at barnet kunne bo i familiehemmet. Sats 4 ble fortsatt innvilget.

Kap. 8 – SJUKEPENGAR

Kjennelse av 18. juni 2004. Ankesak nr. 04/00020. ftrl § 8-3. Sykepenger – tap av minsteinntekt og pensjonsgivende inntekt. Rett til sykepenger forelå der manglende lønnsutbetaling/inntektstap skyldtes rettstridig forhold hos arbeidsgiver.

Med bistand fra Aetat fikk vedkommende jobb fra 1. februar. Aetat ga arbeidsgiver tilsagn om 50 prosent lønnsrefusjon. Arbeidsgiver utbetalte

ikke opptjent lønn og krevde heller ikke lønnsrefusjon. Ved krav om utbetaling av opptjent lønn, viste arbeidsgiver til at revisor var bortreist m.v. Vedkommende ble sykmeldt fra 23. juni, og ble deretter oppsagt fra 1. juli. Advokat som vedkommende søkte bistand hos, unnlot å tvangsinn drive lønnskravet. Dette ble advokaten kritisert for av Den Norske Advokatforenings disiplinærutvalg og Disiplinærnemnden. Firmaet ble i mellomtiden tvangsoppløst. Vedkommende anmeldte firmaet til politiet. Fylkestyregkontoret av slo krav om sykepenger under henvisning til at vedkommende ikke hadde tapt pensjonsgivende inntekt. Retten viste til forarbeider til loven og Trygde rettens kjennelser i ankesakene 98/02235 og 99/00964, som viser at meningen med kravet om tap av pensjonsgivende inntekt er å avskjære uregistrert inntekt (inntekt av svart arbeid) som grunnlag for sykepenger. Retten kom til at vedkommendes sykdom medførte at muligheten for fortsatt opptjening av lønn, som etter sin art var pensjonsgivende, gikk tapt. Retten mente videre at det var uholdbart at trygden bygger et avslag på krav om sykepenger på at arbeidsgiver rettsstridig har unnlatt å utbetale opptjent lønn. Omgjøring.

Kap. 10 - YTELSE UNDER MEDISINSK REHABILITERING

Kjennelse avsagt 5. mars 2004.
Ankesak nr. 03/02075. ftrl § 10-8.
Ytelser under medisinsk rehabilitering - rehabiliteringspenger. Kravet til "aktiv behandling" sett på som oppfylt i et tilfelle der mann med personlighetsforstyrrelse mottok nærmere angitt

terapi for å oppnå bedre aggresjons- og impuls kontroll.

Mann på 44 år hadde sonet dom på nærmere to år da han framsatte krav om rehabiliteringspenger med henvisning til at han gikk til behandling hos en terapeut ved "Alternativ til Vold". Trygdeforvaltningen av slo kravet med henvisning til at behandling ved "Alternativ til vold" ikke er akseptert som en alminnelig medisinsk behandling med dokumentert effekt. Retten omgjorde og la avgjørende vekt på uttalelse fra overlegen ved Psykiatrisk poliklinikk ved Sykehuset Telemark. Hun uttalte at vedkommende ble vurdert å ha en personlighetsforstyrrelse og problemer med aggresjon og sviktende impuls kontroll. Overlegen framhevet at mannen i lengre tid hadde gått til behandling hos en terapeut ved Alternativ til Vold som hadde spesialkompetanse i forhold til denne type problematikk, og at de ikke hadde noe tilsvarende tilbud ved Poliklinikken ved sykehuset i Skien.

Kap. 11 – YTINGAR UNDER YRKESRETTA ATFØRING

Kjennelse av 3. september 2004.
Ankesak nr. 04/00362. ftrl § 11-10.
Ytelser under yrkesrettet attføring - grunnlag for attføringspenger. Aetat skal bruke samme beregningsmetode for attføringspenger som trygdeetaten bruker for rehabiliteringspenger. Trygdeetaten har fortsatt en praksis med å sette nytt uføretidspunkt ved økning av uføregraden også ved beregning av rehabiliteringspenger dersom dette gir en høyere dagsats. Aetat har ikke fulgt trygdeetatens praksis, slik at attføringspenger og rehabiliteringspenger ofte blir beregnet ulikt. Der vedkom-

mende har en gradert uførepensjon og i tillegg har arbeidet deltid inntil full uførhet, vil det ved å sette nytt uføretidspunkt kunne bli tatt bedre hensyn til vedkommendes inntektsituasjon i tiden før rehabiliteringspenger og attføringspenger skal ytes. Retten kom derfor til at Aetat skal følge samme beregningsmåte for attføringspenger som trygdeetaten bruker for rehabiliteringspenger. Omgjøring.

Kap. 12 – TIDSAVGRENSA UFØRESTØNAD OG UFØREPENSJON

Kjennelse av 13. februar 2004.

Ankesak nr. 03/04146. ftrl. § 12-6.

Sykdom, skade eller lyte, - krav til årsaksammenheng. Ufrivillig barnløshet, innvandrerbakgrunn.

37-årig kvinne med tamilsk bakgrunn. Ut fra foreliggende opplysninger om kvinnens helse måtte det legges til grunn at hennes samlede helsesvikt primært måtte ses på som utløst av en infertilitetsproblematikk. Videre lagt til grunn at inntektsevnen også var påvirket negativt av kulturelt betingede psykiske reaksjoner på barnløsheten og avslag på søknad om adopsjon. Også bakgrunnen som innvandrer med språkvansker og begrenset yrkeserfaring i Norge måtte ha slik virkning på inntektsevnen. Kravet til hovedårsak, jfr. § 12-6 i folketrygdloven, ble i saken ikke ansett oppfylt. Forøvrig gitt uttrykk for at det ved usikre diagnoser - som diffuse muskel - og skjelettplager - i praksis vil måtte kreves mer omfattende attføring før pensjonsbetingende uførhet eventuelt lar seg slå fast. Henvisning til flere tidligere kjennelser fra Trygderetten samt til Gulating lagmannsretts dom av 27. mars 2003 (LG-2001-01866).

Kjennelse av 30. april 2004. Ankesak nr. 03/01404. ftrl. § 12-5.

Uførepensjon-hensiktsmessig behandling og attføring. Saksforhold der motstand mot medikamentell behandling ved psykisk lidelse ikke hindret rett til hel uførepensjon.

Krav om uførepensjon fra tidligere hjelpeleier og barnevernpedagog på 51 år med alvorlig og dypt forankret personlighetsforstyrrelse og panikkpreget angstnevrose med store svingninger i tilstanden. Hun hadde gått i langvarig samtalebehandling, herunder psykoterapi, kognitiv terapi og psykomotorisk behandling, men hadde ikke vært villig til å forsøke antidepressiv medisiner og en hadde heller ikke lyktes i å bearbeide hennes motstand mot medikamentbehandling. Retten fant at kvinnens sykdomsplager var så langvarige, bastante og resistente mot behandling og medførte en så vidt betydelig funksjonsnedsettelse at hun måtte anses minst 50 prosent ufør. Yrkesrettet attføring var ikke hensiktsmessig. Retten uttalte at det vanligvis er kun moderat effekt av medikamentell behandling ved personlighetsforstyrrelser hvis lidelsen ytrer seg i angst og depresjon som her. Retten fant den ankende part berettiget til hel uførepensjon. Omgjøring.

Kjennelse av 29. oktober 2004.

Ankesak nr. 04/01898. ftrl. § 12-9.

Uførepensjon -tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon. Bruk av overgangsbestemmelser ved innføring av regler om tidsbegrenset uførestønad.

Krav om uførepensjon fremsatt i juli 2003. Trygdekontoret innvilget rehabiliteringspenger i påvente av at kravet skulle bli ferdigbehandlet.

Trygdekontoret innstilte den 29. desember 2003 på innvilgelse av uføre-

pensjon. Fylkestrygdekontoret behandlet saken den 15. januar 2004. Fylkestrygdekontoret var enig i at vilkårene for ytelse av uførepensjon var oppfylt før 1. januar 2004. Da vedkommende oppbebar rehabiliteringspenger ved ikrafttredelsen av bestemmelsene om tidsbegrenset uførestønad, mente fylkestrygdekontoret at det fulgte av overgangsbestemmelsene, slik de fremgikk av Rikstrygdeverkets rundskriv, at reglene om tidsbegrenset uførestønad kom til anvendelse. Vedkommende ble tilstått tidsbegrenset uførestønad fra 1. februar 2004. I anken fremholdes det at dette strider mot Grunnlovens forbud mot å gi lover tilbakevirkende kraft, og at vedkommende har krav på uførepensjon etter loven slik den lød på kravtidspunktet. Retten kom til at overgangsreglene ikke kunne oppfattes slik at den som fylte vilkårene for uførepensjon før lovendringens ikrafttredelse ville tape sin rett på grunnlag av lovendringen. Retten viste til at det hadde formodningen mot seg at lovgiver hadde gitt overgangsregler som stredd mot Grunnlovens forbud mot å gi lover tilbakevirkende kraft.

Opphevning

Kap. 13 – YRKESKADEDEKNING

Kjennelse av 5. november 2004. Ankesak nr. 04/00440. ftrl. § 13-6. Yrkesskade - arbeidstakere. Saksforhold der skadehending ikke hadde slik tilknytning til utføring av arbeid at det var grunnlag for godkjenning av yrkesskade. Kommunelege ble stanset av politiet på grunn av manglende lys på bilen og bedt om å blåse for promille. Under prøvetakingen ble han pågrepet og påsatt håndjern. Under påsettelsen av

håndjernene slo han kneet enten mot gulvet eller mot stålrørene på en benk. Han fikk bruddskade i kneskålen, og har i ettertid fått et varig mén og er ufør. Legen var "på arbeidsstedet" og hendelsen skjedde "i arbeidstiden". Retten fant imidlertid at han ikke var "i arbeid" fordi han handlet på en måte som brakte forholdet ut av arbeidssituasjonen. Skadehendingen ble ansett som for fjern og indirekte i forholdet til arbeidet som lege.

Kap. 15 – STØNAD TIL EINSLEGE FORSYTARAR

Kjennelse av 19. mars 2004. Ankesak nr. 03/04152. ftrl. §15-6, Enslig forsørger - overgangsstønad. Forlenget stønadsperiode. Saksforhold der barn med astma, allergi og eksem måtte anses å være "særlig tilsynskrevende."

Enslig mor med omsorg for to gutter født i 1991 og 1996 fikk avslag på søknad om fortsatt overgangsstønad etter at yngste barn hadde fylt tre år. Yngste barn led at astma, allergi og eksem. I følge legeerklæring måtte eksemet smøres og behandles intensivt morgen og kveld og gjerne to ganger på dagen i tillegg. Eksemet hadde vært vanskelig å behandle og gutten hadde vært innlagt i institusjon for behandling. Ftk stadfestet tk's avslag under henvisning til at RTVs retningslinjer presiserte at det skulle stilles strenge krav til årsakssammenheng mellom forsørgerens mulighet for selvforsørgelse og omsorgen for barn. Ftk viste til at det ikke fremgikk av legeerklæring at omsorgen for barnet måtte ivaretas av mor alene. Retten omgjorde det påankede vedtak og tilstod fortsatt overgangsstønad under henvisning til at ftk hadde lagt feil lovforståelse til grunn.

Det er redegjort for forarbeidene til lovendring på stønadsområdet. Retten la til grunn at til tross for at lovgiver har satset på å få enslige forsørgere i arbeid, har man villet beholde adgangen til å forlenge stønadsperioden i særlige tilfelle. Det sentrale spørsmål i saken var således om barnet kunne anses å være særlig tilsynskrevende i lovens forstand. Retten pekte på at en legeerklæring ikke skal inneholde en fullstendig vurdering av de juridiske vilkår for rett til en ytelse da det er trygdemyndighetene som selv skal vurdere om lovens vilkår er oppfylt

Kap. 22 – UTBETALING

Kjennelse av 9. januar 2004. Ankesak nr. 03/02258. ftrl. § 22-13. Forvaltningsmessige bestemmelser - frister for framsetting av krav, etterbetaling. Vurdering av unntaksadgangen etter sjetted ledd må foretas i forhold til myndig medlems egne forutsetninger selv om vedkommende har hjelpeverge. Fylkestrygdekontoret hadde satt virkningstidspunktet for uførepensjonen tre måneder tilbake i samsvar med hovedregelen i folketrygdlovens § 22-13 tredje ledd. Når det gjaldt unntaksmuligheten i sjetted ledd vurderte de denne i forhold til den berettigedes hjelpeverge og fant at hjelpevergen ikke hadde vært ute av stand til å sette frem krav tidligere. Etter fast praksis vurderes unntaksmuligheten i forhold til vergen når rettighetshaveren er umyndig, dvs. mindreårig eller umyndiggjort. Retten vurderte om hjelpevergen kunne side-stilles med verger. Retten la vekt på at en slik ytterligere utvidet fortolkning av bestemmelsen, som etter sin ordlyd bare retter seg mot den berettigede, vil le være i dennes disfavør. I det konkrete

tilfellet var det ikke dokumentert at hjelpevergen var satt i en situasjon som tilsa en likestilling med verger. Retten fant derfor at unntaksmulighetene i sjetted ledd skulle vurderes i forhold til den berettigedes egne handleevne. Retten opphevet vedtaket og hjemviste saken til ny behandling. Retten viste til Trygderettens ankesak nr. 00/00945, 94/01649, 94/02100 og 02/01545, og til Rikstrygdeverkets retningslinjer.

ANNA

Kjennelse av 9. januar 2004. Ankesak nr. 03/03724. Trygderettens prøvingsadgang. Ansett ikke å foreligge adgang til å treffe vedtak om tilbakekreving etter at vedkommende var frifunnet for samme krav i sak for vanlig domstol. Vedkommende hadde fortsatt mottatt ytelser som enslig forsørger etter å ha giftet seg, og dette ga grunnlag for vedtak om tilbakebetaling og anmeldelse for bedrageri. Kravet om tilbakebetaling ble fremmet som borgerlig rettskrav i straffesak. Tingretten kom frem til at vilkårene for tilbakekreving ikke var til stede etter folketrygdloven § 22-15. Etter dette stadfestet fylkestrygdekontoret vedtak fattet av lokalt trygdekontor om tilbakekreving. Dette vedtaket ble påanket til Trygderetten. Etter rettens syn hadde ikke fylkestrygdekontoret adgang til å stadfeste vedtaket om tilbakekreving etter at tingretten hadde avsagt frifinnende dom. Retten viste til prinsippene om rettskraft og litispensens, samt prinsipielle uttalelser fra Høyesteretts kjæremålsutvalg, inntatt i Rt. 96/1373 flg. Adgangen til administrativ forfølgning ble ansett som opphørt. Omgjøring.

9. Økonomi/rekneskap

Kap. 2603 post 01 Trygderetten

Budsjettramme 2004 inkl. justeringar (tal i heile 1000) **48 654**

REKNESKAP 2004:

Post 01 11	Organiserte stillingsheimlar	27 728
Post 01 12	Ekstrahjelp	0
Post 01 16	Personell på overgangsstatus	5 670
Post 01 17	Styre, råd, utval	684
Post 01 18	Statens Pensjonskasse	3 115
Post 01 18	Arbeidsgivaravgift	4 408

5702 18 Refunderte sjukepengar - 958

5702 16 Refunderte fødselspengar - 685

39 962

Sum post 01 1

Post 01 21	Maskiner, inventar, utstyr	883
Post 01 22	Forbruksmateriell	940
Post 01 23	Reiseutgifter m.m.	1 100
Post 01 24	Helsepersonellnemda-ompostering	- 4 810
Post 01 24	Kontortenester m.m.	1 406
Post 01 25	Konsulenttenester	1 017
Post 01 26	Databehandlingstenester	1 013
Post 01 27	Vedlikehald og drift av maskiner	509
Post 01 28	Vedlikehald av bygg/anlegg	315
Post 01 29	Bygn.drift, lokalleige	4 022

6 395

Sum post 01 2

Sum post 01 1 og 01 2 Trygderetten

46 359

Kap. 2603 post 21 Dispensasjons – og klagenemnda for bidrag til behandling i utlandet

Budsjettramme 2004 (tal i heile 1000) **2 050**

REKNESKAP 2004:

Post 21 11	Løn og godtgjersler	1 324
Post 21 21	Varer og tenester	513

Sum post 21 1 og 21 2

1 837

Kap. 701 21 Statens Helsepersonellnemnd

Budsjettramme 2004 (tal i heile 1000) **5 600**

REKNESKAP 2004:

Kap. 724 21	Statens Helsepersonellnemnd	5 054
-------------	-----------------------------	-------

Kommentarar til rekneskapen for 2004

Trygderetten

Rekneskapen til Trygderetten (post 01) for 2004 viser ei mindreutgift på drygt 2 mill. kroner. Mindreutgifta heng hovudsakleg saman med at lønnsauken etter dei lokale lønnsforhandlingane først vart betalt ut i januar 2005. Til dette kjem at ei planlagd IT-investering tok lengre tid enn venta, slik at utgiftene ikkje kjem før i 2005.

Dispensasjons- og klagenemnda for behandling i utlandet

Mindreutgifta på om lag 310 000 kroner heng mellom anna saman med at nemnda på grunn av forfall har hatt færre nemndsmøte enn det som var planlagt. Det har ført til at nemndsmedlemmene har fått lågare honorar enn det som var budsjettert. Dessutan vart det heller ikkje gjennomført eit planlagt seminar for medlemmene og sekretariatet i 2004.

Statens helsepersonellnemnd

Statens helsepersonellnemnd har ei mindreutgift på knapt 450 000 kroner i 2004. Det heng først og fremst saman med at nemnda har hatt mindre inn- gang av saker i høve til tidlegare. Medlemmene i nemnda har derfor fått lågare godtgjersle, og sekretariatet til nemnda har brukt mindre overtid. Viktig er det og at det er brukt mindre pengar til kurs og seminar enn det som var budsjettert.

REISE

Trygderettens verdier

Trygderetten har fem sentrale verdier som vi arbeider etter:

Rettstryggleik

Effektivitet

Informasjon

Samhandling

Evaluering

Forbokstavane til desse fem verdiane – **REISE** – skal gi deg eit bilete av Trygderetten som ein organisasjon i utvikling. Vi leitar etter forbetringar og endrar oss i takt med behova til brukarane og samfunnet.

Nokre ord om kvar einskild av verdiane:

Rettstryggleik

Dette er Trygderettens kjerneverdi og årsaka til at institusjonen vart skipa i 1967. Integritet, rette avgjerder og tilstrekkeleg grunngeving står sentralt i denne samanhengen.

Effektivitet

I dette ligg at sakene må avgjerast innan rimeleg tid. Det er og ein viktig del av rettsstryggleiken. Dessutan vil vi innrette verksemda vår og gjere arbeidet vårt på ein kostnadseffektiv måte.

Informasjon

Trygderetten vil gjere verksemda og avgjerdene kjende for partane og allment på ein god måte. Denne verdien set og krav til oss om å vere tilgjengelege og gi publikum god service.

Samhandling

Dette er Trygderettens interne verdi, som bør prege arbeidsforma vår. Vi vil utvikle ein kultur som er basert på at vi alle arbeider for å nå Trygderettens mål, og at vi deler erfaringar og kunnskap for å nå måla. Av denne verdien utleier vi dei måla våre som er knytte til arbeidsmiljø og til personal-, kompetanse-, organisasjons- og IT-utvikling.

Evaluering

Vi skal føre tilsyn med og lære av vår eigen praksis, og vurdere vår eiga verksemd for å forbetre oss.

Trygderetten

Besøksadresse: Grønlandsleiret 27

Postadresse: P.b. 8022 Dep.

0030 OSLO

Telefon: 23 15 95 50

Telefaks: 23 15 96 00

E-mail: trygderetten@trygderetten.no

Hjemmeside: www.trygderetten.no